GRADSKA BIBLIOTEKA
„JURAJ ŠIŽGORIĆ"
ŠIBENIK
NAUČNI ODSJEK

Šibensko izdanje (II)

Poštarina plaćena

TRIBUNA

IZLAZI SVAKI DAN
UPRAVA: Šibenik ulica Episkopa Milaša.
UREDNIŠTVO: Šibenik, ul. Ep. Milaša. Telef. 4/.
PRETPLATA mes. d. 25, za inostranstvo din. 35.
Primerak 1.- din.

GODINA V | RUKOPISI se ne vraćaju | Četvrtak 18 marta 1937 | ČEKOVNI RAČUN Zagreb 46.798 | BROJ 65

Kratke vesti

— Dr Milan Stojadinović ministar spoljnih poslova, primio je juče u svom kabinetu čehoslovačkog poslanika na našem Dvoru g. Dr Girstu.

— Jutros je počelo zasjedanje stalnog savjeta Balkanskog sporazuma.

— SINOĆ je u Ankari Dr Ruždi Aras priredio svečanu večeru u čast svog rumunjseog kolege ministra Antoneska. Na večeri su pale značajne političke zdravice.

— NARODNA skupština odlazi do 3 dana na svoj uskrsni odmor.

— RASPRAVA protiv votstva JNS otpočela je jutros pred beogradskim okružnim sudom po tužbi države koja od stranke potražuje 307890 Din za upotrebljene vozove njenih zaorova u Nišu Skoplju i Sarajevu.

— VALJEVSKA OPŠTINA podiže vlastitu električnu centralu od zajma podignutog kod Državne Hipotekarne banke Kako ugovor između vlasnika stare centrale nije poslgla nagodbu u pogledu osvetljenja poslije 17-og aprila to bi Valjevo do zgotovljenja nove centrale moralo ostati u mraku.

— ENGLESKI PAROBROD „Silver Bič« je u plamenu. Američka krstarica »Luisvil« sa 28 čvorova brzine juri mu u pomoć da spasi 40 ljudskih života. Do sada je krstarici uspelo spasiti 8 judi. U pomoć došla su još 4 američka razarača, koji zajedničkim silama nastoe spasiti posadu.

U NEDELJU 4 aprila italijanskoj kralici predat će zlatnu ružu apostolski uncije u Rimu Borbonđini — Duka kao odlikovanje pape Pija XI. Ovom će prikom papa Pijo XI titulisati italijansku kraljicu i kao kraljicu Abisinije.

— NJ. VEL. KRALJ PETAR II posle kratkog i bezopasnog bolovanja potpuno je ozdravio.

— DOK NE BUDE jasan položaj u Španjolskoj nemačka vlada ne namerava upuštati se u pregovore za sklapanje zapadnog pakta, jer su tim paktom žele osigurati granice na Pirenejima.

— DRAKONSKE KAZNE primenjuju italijanske vlasti proti špekulanata deviza, jer su oni znatno oštetili italijanski trgovinski bilan. Povodom ovoga proterano je iz Italije 6 stranih podanika, a sedmorici je zabranjen ulazak na italijanski teritorij.

Dr. Beneš

počasni inž. Visoke teh. u Brnu

PRAG, 18 marta (č) ČTK javlja: Juče je u Brnu stigao pretsjednik Republike g. dr. E. Beneš da bi primio počasnu diplomu Visoke tehničke škole. Pretsjedniku Republike priređene su oduševljene manifestacije.

Primajući počasnu titulu inženjera g. Beneš održao je govor o opštim pitanjima u svijetu podvukavši značaj moderne tehnike za napredak čovečanstva.

VARŠAVA, 18 marta (h) Na krunisanju engleskog kralja. Poljsku će zastupati ministar inostranih poslova g. Bek

Epilog krvavih događaja u Francuskoj:

Komunistička jurišna milicija

pod votstvom poslanika Torea sprema se na operacije. — Atentat na bivšeg franc. ambas. u Rimu

PARIZ, 18 marta (h) Jučer je na željezničkoj stanici izvršen atentat na bivšeg francuskog ambasadora u Rium Šambrena. Atentator je bivši urednik lista »Liberta" Moritan. On je ispalio na ambasadora metak iz revolvera i teško ga ranio. Atentator je uhvaćen. Motivi još nisu poznati.

PARIZ, 18 marta (h) Na sinoćnjoj sjednici ministarskog savjeta ministar unutrašnjih djela Dormoj referisao je savjetu o prekoučerašnjim krvavim događajima u radničkom predgrađu Pariza i prvim rezultatima istrage. Sa ove sjednice izdan je službeni komunike u kome vlada podvlači svoju odlučnosti da sprijeći slične događaje. Ona će poduzeti oštre mjere protiv izgrednika eda bi zemlji očuvala mir i poredak. U teškim časovima koje zemlja preživljava, kaže se u komunikeju, apelujemo na građanstvo i stranke da odustanu od svih manifestacija koje bi mogle izvesti slične nemire. Vlada izražava priznanje radničkoj klasi zbog njene hladnokrvnosti usprkos svih namjernih provokacija.

PARIZ, 18 marta (h) Zbor pukovnika De la Roka i krvni događaj u vezi s njim izgledao je početak jedne krvave revolucije koja pretstoji francuskom na-

Pukovnik de la Roka

rodu. Oko kino u kome se zbor održavao okupilo se oko 10 hiljada komunista koji su odmah raskopali trotoare i kaldrmu te napraviti barikade oko kina spremivši se na borbu.

Tada je došlo do krvavin sukoba sa policijom koja je morala sukobu intervenisati. Njena nemoćnost bila je nadoknađena intervencijom mobilne garde.

Ima više stotina ranjenih na svima stranama. Vlasti su uspjeli uhapsiti više izgrednika.

Uzrok ovom sukobu je dozvola vlade fašističkoj socijalnoj stranki da održi zbor u ovom pregrađu koji je stoposto komunistički.

U momentu sukoba stavio se na čelo radnika sekretar komunističke partije poslanik Tore. Kad se on pojavio čuli su se povici koji su tražili da u akciju stupi komunistička milicija.

Ovaj momenat je potpuno nov u političkom životu Francuske — isticalo se jučer u političkim krugovima, kojima nije bilo poznato postojanje komunističke milicije koju je, kako se sada utvrdilo, organizovao i kojoj stoji na čelo poslanik Tore.

PARIZ, 18 marta (h) Na sinočnjem sastanku votstva sindikata i upravnog odbora glavne komp. rada pretresala se mogućnost generalnog štrajka u celoj oblasti Pariza. Odluka će pasti sutra na večer na velikom protestnom mitingu na Velodromu. Vođe komunističke partije tražiće da se napuste sve fašističke desničarske lige.

PARIZ, 18 marta (h) Prigodom zbora socijalne faš. stranke u Angernu došlo je također do sukoba. Više je lica ranjeno i uhapšeno.

ŠPANSKI MAROKO

i dalje će svima svojim sredstvima pomagati

borbu protiv komunizma

izjavio je Veliki Vezir Maroka u Salamanki

TOLEDO, 18 marta (r) Nacionalističke trupe na fronti Hararne u stalnom su napredovanju. Republikanske čete ostavljaju bojno polje sa osjetnim gubitcima.

BILBAO, 18 marta (r) Vladina artilerija uspjela je je da nanese znatne štete neprijatelj'ma naročito na nekim važnijim vojnim objektivama u pozzdini fronte.

SIGUENCA, 18 marta (r) DNB javlja: nacionalistička aviacija pokazuje neobičnu aktivnost posljednja 3 dana. Avijacija je ponovo izvršile bombardovanje svih važnijih civilnih objekata u pozadini. Osim dva aparata svi su se ostali vratili u svoje baze.

SALAMANKA, 18 marta (r) Službeno se javlja da je ovamo stigao veliki vezir Španskog Maroka Ben Ali. On će održati konferenciju sa nacionalističkim prvacima. Na ovoj konferenciji veliki vezir će potvrditi volju marokanaca da i dalje pomažu Svim sretstvima borbu generala Franka protiv komun zma.

PARIZ, 18 marta (h) Avas javlja: Valenciska vlada otposlala je u krajevima pod njenom vlašću kaznene ekspedicije protiv zbunjenih sela. U ekspedicijama učestvuju i ruski tenkovi.

Tursko-rumunjska saradnja

ANKARA, 18 marta (r) Anatolska agencija javlja da je u Ankaru stigao rumunjski poslanik Antonesku, kome je na stanici priređen svečani doček. Ispred prisutnih diplomatskih prestavnika država Male Antante i Balkanskog sporazuma gosta je pozdravio turski ministar Dr Ruždi Aras. Počasna četa koja je bila postrojena na stanici odala je počast.

Italija želi da je ostave na miru

TRIPOLI, 18 marta (r) Presednik italijanske vlade održao je juče prigodni govor u kome je podvukao da muslimani mogu biti mirni jer da će italijanska vlast štititi interese muslimana i islam. Ja ne krijem — kazao je gosp. Musolini — cilj ovog svog puta. I ovog puta nudim saradnju svima onima koji je žele, radeći tako na obezbeđenju mira. Italija je zaslužila da je ostave na miru jer se uhvatila ozbiljnog i humanog posla.

ŽENEVA, 18 marta (r) DNB javlja: Odbor eksperata za izradu statuta Aleksandrete sastao se juče da bi ispitao podnete predloge. Juče su podneta dva referata o narodnim manjinama i vojnoj obrani. Pretres se nastavlja.

Nacija će odati dličnu poštu VELIKOM SINU

LONDON, 18 marta (r) Pokop sir Anstena Chemberleina obaviće se sutra na najsvečaniji način.

Tijelo pokojnika biće spaljeno.

U kraju koji je pokojnog Chembelaina stalno biran za poslanika obaviće se naknadni djelomični izbori za njegovog zamjenika.

LONDON, 18 marta (r) U tišini Donji dom saslušao je veliki govor ministra pretsjednika Baldwina kojim je odao dužnu poštu velikom pokojniku, jednom od najjačih državnika Engleske. U svome govoru ministar pretsjednik iznio je pokojnikov lik veličajući njegova djela i njegov karakter.

Poslije pretsednika vlade govorio je vođa opozicije, radnički prvak Atli koji je isto tako odao dužnu poštu pokojniku u ime cijele opozicije.

Albanija skida feredže

TIRANA, 18 marta (r) DNB javlja: 25 og marta stupa na snagu zakon o skidanju feredža. Prema službenim saopštenjima ovaj su zakon pozdravile mnoge pokrajine.

Nova civilna lista engl. Kralja

LONDON, 18 marta [r] Rajter javlja: Sinoć je pretsjednik Donjeg doma pročitao poslanicima poslanicu Kralja Đorđa o promjenama u civilnoj listi. U poslanici se ne spominje Vojvoda od Vindsora.

TRIBUNA

Šibenik, 17 marta

„Hrvatsko pitanje“ glavni je predmet političkih razgovora i političkih kombinacija. Ono je do u detalje prodiskutovano i u budžetskoj debati i pre toga na bezbroj konferencija i zborova.

Ispitavši političku situaciju u zemlji i u inostranstvu (posle sastanka dr Mačeka sa dr Knjevićem) votstvo b. HSS sprema pismeno saopštenje javnosti kao svoju poslednju reč u vezi likvidacije hrvatskog pitanja.

Sve ovo daje ovom državnom pitanju naročitu važnost sadašnjih momenata, pa ćemo se i mi malo s njime pozabaviti.

Ako pogledamo rad Jugoslovenskog odbora i proučimo njegov interni sukob sa vladom kraljevine Srbije naićićemo na genezu današnjeg hrvatskog pitanja.

Već se tada, kod vodećih političkih ljudi, sukobljavale dve tendencije.

Jedna na čelu sa pok. Pašićem a druga samog Jugoslovenskog odbora kao celine. Prva je bila za proširenje Srbije, druga za stvaranje nove države. Jedna je išla za okupacijom slavjanskih krajeva pod Austrougarskom, druga za oslobođenje i ujedinjenje Južnih Slavjana u jednu novu državu.

Jugoslavija, odnosno Kraljevina Srba, Hrvata i Slovenaca, stvorena je i počela živiti noseći u sebi ovu otrovnu klicu — sukob ovih dveju tendencija. Veliki Kralj Ujedinitelj ovaj je sukob odmah uočio i da je onda otišo primerom Garibaldia u Italiji, da je tada potpomognut svojim ratnicima napravio „6 januara“ i dao stvaraocima Jugoslavije pravo vlasti i odgovornosti, danas bi se i Jugoslavijom orila pesma mladosti nove jugoslovenske generacije koja bi se potpuno odgojila u jugoslovenskom duhu, u duhu one ideje za koju su pali najbolji sinovi našeg naroda.

Današnja bi nova generacija znala da je nekada postojala Hrvatska, Srbija, Slovenačka, Crna Gora itd., nekadašnji delovi današnje Jugoslavije, koji su prošli kroz istoriju čovečanstva krvavi i ponižavani . . . znala bi i učila istoriju jednog naroda koji se vekovima borio za svoju slobodu, koju je konačno i osvojio..

Oglašujte i širite „Tribunu“

Da se inteligencija, naročito hrvatska, u ovoj slobodi snašla i ponila državni brod pravim putem, putem koji su ocrtali nesamo brojni velikani naše prošlosti, nego i oni miljoni boraca za slobodu i pravdu, danas ovo hrvatsko pitanje nebi postojalo ni u kom obliku, čak ni u onom korupcije i administrativne nejednakopravnosti kakvog ga postavljaju jugoslovenski nacionalisti.

One dve tendence, ona klica koju smo poneli u nov život rasla je danomice sve većom i većom. Sveža istorija ilustruje nam porazno delovanje te bolesti. Lekarska intervencija trebala je što pre da usledi, trebalo je bolesno lečiti.

Došao je »6 januara« u 1929 godini. No kad je trebalo da dođe do ozdravljenja, do likvidacije onih suprotnosti u shvatanjima i jedna i druga strana urgirala je na likvidaciji, na ostranjenju lečnika..

I tako hrvatsko pitanje još i danas mori naše mlado telo..

Dokle?..

Politički pregled

Sve jača fašistička nota

u redovima pokreta g. dr. Mačeka

Beogradsko „Vreme“ donosi:

„U Sarajevo se vratio ig. dr Juraj Šutej, koj je sa g. dr Mačekom boravio u Gracu. O cilju ovog puta g. dr Šutej se nije izjašnjavao. Međutim, u krugovima bliskim g. dr Šuteju doznaje se da je na ovom sastanku, između ostalog, bilo reči i o radu ekstremnih frankovačkih elemenata, koji ruše autoritet g. dr Mačeka i slabo jedinstvo hrvatskog pokreta.

Vodstvo biv. HSS donjelo je zaključak, poslije boravka g. dr Mačeka u inostranstvu, da se povede odlučna akcija protiv svih antidemokratski raspoloženih elemenata u redovima b. HSS.

Odmah po dolasku u Sarajevo g. dr. Juraj Šutej održao je kratku konferenciju sa svojim političkim istomišljenicima, na kojoj ih je obavjestio o

odlučnom stavu g. dr Mečeka prema fašističkim tendencijama u hrvatskom pokretu.

Kao prva praktična mjera u sprovođenju ove politike bio je zahtjev, koji je postavljen Hrvatskom akademskom društvu „Kranjčević“ u Sarajevu, da iz svog članstva izbriše g. Radiša, koji je učestvovao u demonstracijama protiv „Hrvatskog dnevnika“ i g. Ljubića, koji je javno izjavio da se slaže sa demonstrantima.

Ovaj zahtjev sarajevskih prvaka biv. HSS naišao je u akademskim redovima Sarajlija-Hrvata, na vrlo jak otpor. Uprava „Kranjčevića“ održala je odmah sinoć sjednicu i donijela zaključak da ono pitanje izključenja dva člana stavi pred cjelokupno članstvo društva.

Jutros je odrvan vanredni sastanak „Kranjčevića“,

na kome je velikom većinom predlog g. dr Juraja Šuteja odbijen i osuđen, sa motivacijom da Akademsko društvo „Kranjčević“ ne može da dozvoli da se ma ko miješa u politička uvjerenja njegovog članstva.

Poslije ovakve odluke Hrvatsko pjevačko društvo „Trebević“, kome je na čelu g. dr. Sutej, iselio je društvo „Kranjčević“ iz svojih prostorija.“

Zar nije „Previranje“ ?

Pod gornjim naslovom „Samouprava“ odgovara „Jadranskom dnevniku“ :

Splitski „Jadranski Dnevnik“ (br. 60) ljuti se na nas što smo ulazak trojice narodnih poslanika iz Udružene opozicije u Narodnu skupštinu nazvali „previranjem“ i što smo ovu pojavu nazvali prvom fazom rasturanja Udružene opozicije. Mi smo konstatovali jednu neospornu činjenicu, koja ne stoji ni u kak voj vezi sa onom „mrtvom tačkom“, koju spominje splitski list. Može on da misli šta hoće o Udruženoj opoziciji. Ali, činjenice ne može pobiti! A činjenica je da se beogradska Udružena opozicija nije mogla složiti ni posle dve godine sa zahtevima g. dr. Mačeka; činjenica je da se ta Udružena opozicija deli na parlamentarni i vamparlamentarni deo i da jedni napadaju druge. Dalje je činjenica da g. Ljuba Davidović neće da sarađuje sa dr. Drag. Jovanovićem, a da g. Jovan M. Jovanović hoće; činjenica je da g. Dr. Maček neće osnivanje Narodnog Fronta, a g. Lj. Davidović hoće i radi na tome; činjenica je... ali mi ne bi nikada završili. Zato tvrdimo i danas da je politika Udružene opozicije jalova da ona nema ni zajedničkog programa, ni kohezije, ni uopšte jedne nedjeljive veze.

Uprav ona je došla do mrtve tačke, a ne mi!

Starčević traži a i zasluži je

drukčije sledbenike koji će tražiti, a i budno čuvati nedeljivu jugoslovensku narodnu snagu i celinu

(Konac)

Skerlić u svojoj studiji rekao je sledeće: „Ma koliko to paradoksalno zvučalo, ipak se može reći da je A. St. bio mnogo bliži Srbima no što bi se dalo suditi po njegovim antisrpskim pamfletima. On ne samo da je bio za bledo i platonsko narodno jedinstvo, nominalno i kulturno »narodno jedinstvo“ kako su pažljivo i teorijski u Hrvatskoj propovedali kabinetski i katedarski naučnici i lojalni „hofrati«, on je odlučno išao korak dalje i bio u stvari za narodno ujedinjenje i bio je nacionalni unitarac. Njegov ideal bio je jedna zemlja od Triglava do Timoka«.

A evo kako sâm St. piše u Hervatu za 1869 god: „Prvi i najsigurniji lek bio bi taj da mi narod istoka osnujemo jednu državu. To jedinstvo ne može se drukčije zamisliti no na temelju potpune jednakosti i ravnopravnosti svih plemena. Smatrajmo se dakle jednom državom. Koje ljudstvo, koje zemlje, koje reke! Lepše domovine na svetu nema!“

On je u stvari negirao srpsko ime, a ne Srbe i hteo je da ih obuhvati pod jednim veliko hrvatskim imenom samo zato da bi narodna snaga bila nedeljena i jača i da bi se zajedničkim silama mogao dati i jači otpor i da bi se mogla plodnije raditi. »Ne smeju da postoje zasebni interesi hrvatski i srpski!« Kad je rekao da „u Srbiji stanuje najplemenitiji del hervatskog naroda, on je osetio i uvideo veliku i snažnu nacionalnu vrednost Srbije. U njemu je bilo mnogo i duboko usađene nacionalne vere i nacionalne energije i kad odbacimo sve njegove ekstremne i nezgodne političke ispade i misli, mi ćemo u njemu otkriti drugog čoveka — čoveka današnjice sa smelom mišlju u potpuno narodno ujedinjenje od Triglava do Timoka — samo pod imenom hrvatskim.

Kamo sreće da ga tako shvate i njegovi sledbenici i da širokogrudnije gledaju na lepu našu domovinu ali u Starčevićanskim granicama koja je pod svoje okrilje — toplo i snažno jugoslovensko okrilje — okupila istokrvnu decu i pružila im svetu i mukom stečenu slobodu izraslu na jugoslovenskoj zemlji natopljenoj krvlju naših nebrojenih mučenika i boraca.

Starčević traži, a i zasluži je drukčije sledbenike koji će tražiti, a i budno čuvati nedeljivu narodnu snagu i celinu, a odriče se klerikalne i frankovačke pastve koja se služi njegovim imenom.

»Starčevićanstvo danas više ne može da bude ideja vodilja hrvatske politike. Ja nikad nisam bio, govori g. Maček, starčevićanac čak ni u gimnaziji, kad su skoro svi bili.

Starčevićanstvo je zapravo čisto građanska ideologija, i jednako kao i frankovština, ima pred sobom kao cilj samo hrvatsku državu bez određene sadržine, i puno je elemenata mržnje prema svemu što stoji tome na putu.“ „Po obliku i po sadržini razlikuju se današnji program i ciljevi hrvatskog naroda od programa i ciljeva starih građanskih političkih stranaka i njihovih ideologija a među njima i starčevićanstva.«

Jesu li znali to oni koji su se kitili koji se kite pokojnikovim likom. -vu

Komunizam radi na stvaranju kinesko-sovjet. saveza protiv Japana

Nanking, marta 1937 (r)

Nov sporazum između nankinske vlade i kineskih komunista tumači se u vojnim krugovima u Tokiu kao dokaz nove politike Kominterna u pogledu Kine. Komintern je preporučio sporazum komunista sa Nankinom da bi se postigao savez kinesko-sovjetski protiv Japana.

I iz ovog se primera vidi kako Komintern i dalje radi na stvaranju novih kombinacija koje treba da pojačaju komunistički front prema svima drugim državama. Komintern ipak ne smatra ovo svoje mešanje u unutrašnju politiku jedne zemlje nedozvoljenim aktom produžuje u Kini svoju akciju kao što to uvek radi u Francuskoj, Svajcarskoj ili kojoj drugoj zemlji.

Poznati pariski list LA REPIBLI dodaje, beleži ovu vest, da je politik Kominterna sve ista u Kini kao u Fran cuskoj, gde se Sovjeti služe svim sre stvima da se na svaki način održi voj savez, sa Francuskom protiv Nemačk sa Kinom protiv Japana.

Oni koji se stide svoga Jugoslovenstva

„Samouprava“ piše :

„Split je, pored Dubrovnika, važio prije rata kao naš najnacionalniji grad. U njemu se živjeli šefovi svih stranaka: dr Bulat, dr I. Bakotić, dr A. Trumbić, dr Smodlaka, dr Salvi. U jnarodnoj borbi protiv Austrije uvijek se Split istica a g. 1914 dao je veoma veliki broj po litičkih hapšenika i taoca. Prije ra splitska omladina bila je čuvena sa sv ga revolucionarnoga jugoslavenstva, o je dala veoma lijep broj dobrovoljaca narodnih mučenika za vrijeme rata. O omladina pretstavlja danas generaci od 50—60 godina.

Ali, sem vrlo rijetkih izuzetaka, dan je teško prepoznati onu ondašnju sta jugoslovensku splitsku omladinu, ko je rušila Austro-Ugarsku, spremajući za veliku ideju narodnog ujedinjenja zbacivanje tuđinskog ropstva.

A danas! . . .

Danas njihovi listovi smatraju Sr „kolonijom“, slave g. Kerubina Šegvi narodno jedinstvo i jugoslovenstvo sn traju uvredom, osnivaju neke vojni formacije koje predvodi dr E. Bulat (kadanji Jugosloven), a g. dr Leon nekadanji ideolog i vođa jugoslovens omladine, danas se stidi svog jugos venstva.

Quantum mutatus ab illo!“

GRADSKE VIJESTI

Zaštita životinja

Svaku večer, kad se naši težaci vraćaju iz polja karom, za svakim je karom vezan po jedan pas. Na kratku su te jadne životinje vezane, između zadnjih kola, gdje cijelim putem moraju, u korak sa konjem, trčati iz polja do grada, i gutati prašinu ispod kara. To mogu i redari da vide i put Solina i put Pojšana, svaku večer oko 6 sati.

Vid Morpurgova Poljana

Nije to nikakva poljana, već je to onaj prostor pred Ilićevim prolazom iza željezarije Savo. Prolaz je tuda dosta živ preko cijeloga dana, a kako jedan dio te »Poljane« nije popločan, to za vrijeme kiša ima dosta blata. Svud je okolo asfaltirano, i obala i Marmantova ulica, a sa strane grada sve popločano osim tog jedinog prostora. Mislimo da nebi bilo Bog zna kakova troška za popločanje, a urredio bi se onaj predio kao što mora.

Uskrsni izletnici

Apel na vlasnike kabina

Organisation pour l'education de la jeunesse féminine à Auvers stiže u naš grad u ponedeljak 23 marta, te ostaju do 3 aprila.

Ovo društvo za odgoj mladih devojaka vodi na izlet u Šibenik jednu grupu devojaka.

Društvo je odlučilo da za vreme svog boravka u našem gradu logoruju u šatorima na kupalištu Jadrija.

Budući sada vladaju vremena koja nedozvoljavaju logorovanje u šatorima, društvo za unapredjenje turizma upućuje apel na vlasnike kabina da bi za tih 10 dana boravka stavili na raspolaganje svoje kabine na Jadriji besplatno u koliko su iste prazne.

Moli se one vlasnike koji stavljaju kabine na raspoloženje, da predadu ključeve do subote 20 marta u uredu „Putnik". [g]

Sud dobrih ljudi u Sibeniku

Kao i u drugim mestima osnovan je i u Šibeniku sud dobrih ljudi. Na osnovu uredbe formisan je odbor kod Sreskog načelstva. U ovaj sud izabrani su ljudi koji će raspravljati isporove izmedju poslodavaca i radnika na osnovu zakonskih propisa. Presednik odbora je Sreski načelnik g. Šimun Urlić, a zamenik g. Matvejević. Juče je stigao pristanak Banske uprave za formiranje ovog suda, te su postavljena sledeća lica u ovaj sud: Iz redova poslodavaca: Šupuk Miloš, Šare Mate, ing. Suhević, Mario Lušić, Pajo Komesarović, Salamon Drutter, Maričić Grgo, Strkalj Ivan, Milović Spiro, Kuvač Sime, Bedrica Ante, Frleta Nikola, Nikolić Jozo, Sare Leonard, Bastijančić Josip, Bukić Jozo, Baranović Ivo, Aleksa Jozo, Maričić Vice, Berač Jere, Žeravica Božo, Štrkali Pavao, Mrlak Mirko, Crvar Gustav, Vikario Josip, Milanković Marin, Meliš Hinko, Triska Adolf, Gojanović Josip, Podolski Josip; iz redova služboprimaoca: Juras Josip, Bujas Josip, Deronja Petar, Elez Đuro, Vičić Jerko, Marinović Mario, Sepić Bruno, Rapanić Stjepan, Miletić Jakov, Čala Pavao, Burazer Ante, Paškvalin Frane, Krčević Grgo, Periša Mate, Paić Jakov, Mikšić Stjepan, Šoletić Petar i Juričić Zvonko.

Spomenuti članovi suda dobrih ljudi pozvani su na polaganje zakletve za 23 marta. U nadležnost ovog suda spadaju svi sporovi koji nastanu u službi između službodavaca i pomoćnog osoblja zanatskih i fabričkih radnika i šegrta.

Svaka stranka u sporu koji nastane ima pravo birati u veće suda po 2 člana.

Posle položene zakletve sud dobrih ljudi započeće sa radom. (g)

Sadašnji društveni položaj žene obzirom na njen položaj u starije doba

Narodna Ženska Zadruga nastavlja redovno sa svojim predavanjima. U utorak 16 marta održao je gosp. profesor Zečević predavanje pod gornjim naslovom. Dvorana je bila puna i ovog se je puta videlo da sve više dolaze na predavanja mlada lica, kojih pre nije bilo viditi. Bilo bi veoma dobro kada bi se provelo više brige da omladina dolazi na ova predavanja.

Predavač g. M. Zečević govorio je u svom predavanju sledeće:

Kao polazna tačka ovoga pitanja uzeta je raspodjela rada između polova i konstatuje se da ova nije učinjena pravedno. Iz toga dalje sleduje da je u današnjoj kulturi muškarčeva nadmoćnost očevidna u svakom pogledu. To predavač naročito podvlači. Iz toga dalje proizlazi uvjerenje da je žena biće niže vrijednosti te prema tome i nepravde koje joj se čine mogu se smatrati ili bar pravdati kao vrlo opravdanei same po sebi razumljive. Što je još gore i same žene slažu se s takvim shvatanjem i sebe smatraju po udesu sudbine bićima niže vrijednosti. Ovakovo shvatanje ima daleko ružnih posljedica, jer kad neko sam sebe uvjeri da je nesposoban znači isto i što postati uesposoban. Iz ovoga se razvila ve lika zategnutost između poslova koja sobom povlači toliko smetnja i neprilika da od toga pati cijelo čovječanstvo. Ovo je tako širok i razgranat problem koji zadire u život svakog pojedinca, pa je prema tome svaki pojedinac dužan baviti se i upoznati ovo pitanje. Od njega i njegova pravilna riješenja uostalom zavisi i sreća svakoga pojedinca.

Vjekovima napadane i potcjenjivane žene su počele bježati i izbjegavati svoju žensku ulogu, postale su imitatori, ispunile svoj život vječitim nemirom i strahom. One su se našle na bespaću, a nije ni čudo kad su o svojoj moralnosti i vrijednosti čule toliko negativnih sudova, čak i od najvećih ljudi kao što su Šopenhaner, Vajninger, Strindberg i drugi. Zbilja muškarac se uvjerio da njegova vladavina nad ženom je prirodna stvar i da tako mora biti. Raz matrajući činjenice vidimo da to nije nimalo prirodna stvar i da je nekad odnos izmedo muškaraca i žene bio obrnut. Žena je bila gospodar, glavni činilec naročito u pogledu djeteta. To je doba t. zv. materinskog prava. I tako je sve bilo dok se nije počelo ratovati sa sosjednim narodima čovjek-ratnik uzeo je kao branič važnu ulogu i postepeno podjarmio i ženu. To podjarmljivanje izvršeno je tokom vremena, i da bi mu položaj bio sigurniji muškarac se osigurao u svom pravcu zakonima i tradicijom. Uticaj, koji on vrši svojom muškom moći na mlade je predominantan i kao da se njegovo pravo koje je silom pr grabio sve jače utvrđuje. Međutim to stanje muškarčeve nad moćnosti nije ni prirodno ni opravdano a argumenti na koje se on poziva netačni su. Veća obdarenost muškarca a u vezi s time niza vrijednost žene sasvim je krivo shvatanje i da se nizom primjera dokazati. Slično ovome je uvjerenost nekih savremenih naroda koji vjeruju u svoju duhovnu premoć nad ostalima. To bi se shvatanje moglo ponajprije okrstiti grandomanijom — ludilom veličine. Doduše, prividno izgleda da muškarac ima pravo, jer žene pružaju puno materijala protiv sebe. Ali uvijek valja imati na umu dugotrajni uticaj muškarčeve nadmoćnosti i tiranisanje žene koje je ostavilo teških posljedica na njen karakter i psihu. Pa zar nisu nešto slično preživjeli i narodi koji su dugo vremena robovali i bili izloženi progonjenu ?

Zato treba odobriti ženski pokret koji traži svoja prava i potpomoći ga. U mnogome zavisiće budućnost i sreća čovječanstva od pravilnog riješenja toga pitanja. Treba i muškarci i žene da ga riješe onako kako dolikuje i kako je pravo da se slučajuo opet ne bi izvrglo u nadmoćnost i to ovoga puta od strane ženine nad muškarcem. Oni moraju ostati jednaki i ravnopravni.

Na koncu g predavač bio je toplo pozdravljen od prisutnih. (g)

Splitski pazar

Današnji splitski pazar biva svaki dan sve to više prenatrpan razzim živežnim namirnicama. Tako, da se sada uokolo širi i postavljajn klupe za prodaju namirnica po svim ulicama koje su okolo pazara. S vremenom, i to svaki dan vi še, donašati će se te namirnice na pazar, i neće biti više mjesta gdje da ih se smjesti. Nigdje na svijetu, u ovećim mjestima, ne nalazi se prodaja živežnih namirnica na samome jednome mjestu, već se to nalazi u raznim predjelima grada. To se je sve samo od sebe razvilo prama odnosnim potrebama u raznim predjelima grada. To već sada počima samo od sebe da se razvija i u Splitu. Već sada od nekog vremena, nalazimo na Botićevoj Poljani kod Kina „Eden" neke prodavačice jaja. U prvom početku nosile su samo jaja na prodaju, a sada već nose i po koju drugu stvar. To se nebi smjelo zabraniti već naprotiv dozvoliti i dapače odteretiti pazar od ne kih namirnica, le da se one prenesu na Botićevoj Poljani. Ovo što se sada samo od sebe malo po malo odvija, nebi smjelo da se zabranjuje već da se pomogne, pa s vremenom u Splitu nebi imali tržnicu koncentriranu na samome jednome mjestu, nego jedan dio i na drugom dijelu grada. (ć)

Skradin

Pomen Savi Bjelanoviću

U nedjelju, održao se ovdje poslije sv. leturgije u srpsko pravoslavnoj crkvi pomen velikom borcu i prvaku Savi Bjelanoviću.

Pomenu u crkvi prisustvovao je predsjednik opštine g. Nikola Dragišić sa nekoliko članova opštinske uprave, te mnogo svijeta iz naših obližnjih sela.

Naš paroh g. Gašić, rodom Bosanac, iznio je toplim riječima rad velikog pokojnika, njegovu džinovsku, ali neravnu borbu, vodjenu sa austrijskim vlastima za ideale srpskog naroda.

Nekoliko naših gradjana i seljana na čelu sa gg. Č. Marticem i Dr K. Dobrotom učestvovali su pomenu i komemoraciji u Gjevrskama, te su položili veliki vijenac svježeg cvijeća sa posvetom na jugoslavenskim trakama na grob zaslužnog narodnog vodje i borca Save Bjelanovića.

Skradinjanin

ŠETNJE PO SPLITU

Iša' san jutros najprin na sud.

Danas su stranke dedoto sve iz Zagore.

Nisu samo ćakule ven uvride ozbiljnije naravi.

Sudac zove: Mate Šušnić ?

— Evo sam !

Ulazim i ja s ovim Sušnićom, pa ga uz put pitan:

— A ča je tebi oni Schuschnigg u Beču ?

— Gjatri ga znali. Išlo je naši', najskoli berekina svud po svitu, po Amerikan i u galantariju, pa bi će koji naš, neka ga belaj nosi.

Ovi naš Sušnić u' vati' je misec dan' zatvora jerbo je razbi' glavu Andriji Malešu.

Posli ovoga iša' san ća sa suda.

Na pjacu naiazim kapitana Jerkovića i dotura Jorjeta Sučić – Roki—Biskupa. Govoru o ribaščini. Još ne daju mira kapetanu Jerkoviću kako je jedan put bi' s Biskupom na kajnce. Baci' je kapetan Jerković tunju u more, a va' ja da znate da se kajnci na duboko lovidu, i čeka da mu tuca. Poslin malo, govori mu biskup:

— Ala, potiž' mo.

— Nima još ništa. Ne tuca mi. Da je i mušica bi je ču'.

Ma kad su mu jopet rekli da istegne, istega' je tunju, i na pet udic', na svaku udicu je istega' po jednega kajnca. Malo je osta' ka' zavrteć, ma je odmar uze' trat naprid, pa je Biskupu dobro namiga' ka' kun dir, da je on to zna, da s'e ka' šali'.

Doša je u to Ermano Bogić sonutagas ribar, pa je poče' proteštirat i deboto plakat da je olovo poskupilo.

Ostavi' san ove razgovore o ribarščini i iša' san do zlatarije Valle. Tamo najdeš uvik koga iz Sinja, jerbo je Sinj konjski grad, a Valle se o' ditinstva bavi konjiman. Don Pile Čipčić dojde o' kad je u penšjunu, i odmar ti je razgovor o bedevijan, o doratima i tako dalje a dojde li veterinar Mikula, onda je odmar razgovor o tovariman, najskolo kad ja ulizen u dućan.

Meni govoru, a nikidan je i jedan foj pisa' da san specalista za tovare, ma da Van je, judi moji' čut' kako Mikula zna potantat' tovare da revu ! Stvari za ne virovat !

Ovi' je dan dobro za tovare. Nikad ka' sad. Gre svaki dan na vagune kavuri za vanka, pa kako kidaju lišća, sve ono ča o' pada, sve je to za tovare. Na kare se nosi, a Slatinke na vriće kupuju i nosu tovariman u Slatine. Ova je lipa: nimaju ča ni tovariman u Slatine davat' jist, a po Splitu svaki dan po kućan prodavaju svaku grac' ju božju. Jesu prave lasice !

Iz jedne kafe san iša' u drugu. Razgovor o pulitike oli od arčičoki, kako je komu ča dražje, najskoli oni postariji, za svakim stolom, a ako je pomla'ii svit, kad prolaziš pokraj stola, ne čuju se ni arčičoki ni pulitika, vengo : gol, Sehner, Marušić, ofsajd, aut, Moša i tako dalje.

Svak se tuži na vrime, a najviše na jugo. Ja in dajen malo koragja pa in govorin da će stopro ovi' dan' počet' ono pravo jugo, ono od pašjuna.

I s ovim za danas dosta ! U.

širite »TRIBUNU«

Privredni pregled

✕ CIJENE JUGOSLAVENSKOG DRVA U ITALIJI. U Milanu se plaća (u lirama po kubičnom metru) za slavonske bukove daske la 830 do 860; za slavonske hrastove darke la 1050 do 1150, lla 900—1000. U Rima notira slavonska bukva la obrubljena 675—700; slavonski hrastovi boules la 875 — 920, daske 810—825. U Genovi se plaća za parenu bukovinu iz Bosne, Rumunjske ili Slavobije la 780—820, lla 690—720.

✕ TRGOVINA VIŠKIM VINOM. U Split je parobrodom „Jadranske plovidbe" dovezeno prošla dva dana 6 vagona vina sa otoka Visa.
Vino je pretovareno u vagone i otpremljeno u unutrašnja tržišta u zemlji. Cijene vinu na Visu su čvrste, a boljim vinima u stalnom porastu. Slabija vina plaćaju se 15—16 dinara po gradu, a bolja vina 3—4 d lit.

✕ MEDJUNARODNI KARTEL CEMENTA DIKTIRA POVEĆANJE CIJENA. Medjunarodni kartel cementa, čije je sjedište u Luxemburgu. riješio je, da se izvozne cijene cementu podignu za 3 šilinga po toni. Cijene na unutrašnjim tržištima neće se povećavati. Ova odluka je već stupila na snagu. U ovome kartelu učlanjena je i naša industrija cementa.

✕ NORMIRANE POLJOPRIVREDNE NADNICE. U Zagrebu je održan sastanak mesnih poverenika Gospodarske sloge na kojem su utvrđene nadnice za poljoprivredne radnike.

Na prvom mestu utvrđeno je, da nema razlike u nadnicama između muških i ženskih radnika. Isto tako utvrđeno je i radno vreme, koje iznosi 10 časova dnevno. U tih 10 časova uračunat je stvarni rad, pa prema tome odmor za vreme ručka i užine ne računa se u tih 10 časova. Ako se rad produži preko 10 časova plaća se zasebno za svaki sat prema nadnici.

Utvrđene nadnice za poiedine poljoprivredne radove. Za obradivanje vinograda radniku se plaća 15—20 dinara dnevno, za one koji sumporuju 20—22.50 dinara, a ako je mašina za sumporovanje njihova 25 dinara dnevno, bez hrane. Za ostale poljoprivredne poslove nadnica je bez hrane 15—20 dinara, a sa dobrom hranom 12—15 dinara, Kosci dobijaju bez hrane 35 dinara, a sa hranom 25 dinara dnevno.

Pošto je nadnica od 15 dinara najniža, a ispod nje se ne sme ići, to deca iznad 14 godina za lake poslove 15 dinara, a za teže 15 do 17.50 dinara dnevno. Isplata se vrši svake subote.

Sem toga utvrđene su i nadnice, kada se ne plaća u novcu već u žitu, kao i nadnice za mesečne odnosno godišnje radnike.

MALA KRONIKA

Sing—sing pretrpan

Njuorška robijašnica Sing—Sing ima sada toliko osuđenih na smrt koliko ih nije bilo odavno, tako da se morao otvoriti jedan novi hodnik za njih za koje više nije bilo mjesta. Sada ih čeka još 27 da budu smješteni na električnu stolicu. Ovaj put je neobično veliki broj maloljetnih, koji su osuđeni na smrt. Oni su pokušali da drumskim razbojništvima dodu do novaca.

Bar u kaznioni

U Ženevi se nedavno saznalo da se u kaznionici u St. Antoan Is. k dešavale takve stvari, koje više liče na sadržinu opere „Slijepi miš". Tamo je upravitelj priredivao u samom zatvoru prave orgije, gdje su se osuđenici provodili kao da se nalaze u pravom baru. Tamo se točila svakovrsna pića, pa bilo je i ženskog društva. Šta više, upravitelj te vesele kaznionice izdavao je neke prostorije i pod zakup samo noću. Za skandal se saznalo na taj način što su oni uhapšenici koji nisu imali novaca za te orgije, prijavili stvar višim vlastima, jer od buke nisu mogli da spavaju cijelu noć.

Američke plate

Američki ministar finansija podnio je kongresu ovih dana spisak lica u Americi koja primaju na ime plate 15 hiljada dolara godišnje. Na prvom mjestu u tom spisku je Viliam Herst, izdavač mnogobrojnih listova čiji su prihodi plata i nagrada u 1935 iznosili preko 500 hiljada dolara. Na drugom mjestu, odmah poslije njega je filmska zvijezda Me Vest sa 440.800 dolara. Jedina druga filmska glumica između prvih 10 imena je Marlena Ditrih sa 368.000 dolara. Od filmskih glumaca Kl. Krobi ima 318 hiljada dolara, Čarli Čaplin 260 hiljada dolara, dok poznati komičari Laurel i Hardi imaju: prvi 156.266 a drugi samo 85.316.

Od industrijalaca najveću platu u 1935 imao je Alfred Slon mladi, pretsjednik Dženeral Motorsa, i to 374.505 dolara. Potpretsjednik iste kompanije Knudsen je drugi sa 325.869 dolara. Na trećem je mjestu Tomas Vatsen, pretsjednik Internašenel Bizine Mašin Korporejši sa 290 hiljada i 28 dolara.

MALI OGLASNIK

Do 15 riječi D. 6, svaka daljnja reč 50 p. (uvrštava se najmanje 2 puta)
Pripćeno po retku D 10 — Oglasi po tarifi

Elektromotor jačine 2 HP, 220 volta u dobrom stanju kupio bi odmah. Podude slati na upravu lista. 112

Oglas licitacije

„Tehnički odeljak pri Sreskom načelstvu u Šibeniku dana 25 marta u 11 sati primaće ponude za uređenje bunara u selu Jezera opć. Tijesno. Uslovi i predračun mogu se vidjeti u kancelariji Tehničkog Odeljka". 114-3

Za naše dame

Na raznim izložbama po velegradovima u inostranstvu opaža se sve više damskih haljina iz pletene robe. Ove su haljine engleskog porekla, a nazivaiu ih jersey. Kod ovih haljina boje su stalne, što znači da se mogu prati, bez bojazni, da izblede. Njihova izradba nije teška, te ih svaka domaćica može veoma lako sama izraditi uz malo dobre volje i strpljenja. Za jednu ovakovu haljinu potrebno je oko 700 grama vune u boji.

—

Modne sitnice

Najnovija je boja kose za uveče — kobalt plava. Ukrasi za ovakvu boju kose crveni su kao koral.

Da bi se, donekle, razvukle duboke bore, nose se ispod uvojaka gumeni obruči kojima se koža zategne. Na taj način bore iščeznu. Guma mora potpuno da odgovara boji tena.

—

Obrve se sada bojadišu bojom krezona koja savršeno odgovara boji toalete. Tako obrve mogu biti crvene, ljubičaste, zatvoreno-plave. Ovako bojadisati obrve mogu samo žene plavih i retkih obrva.

—

Nokti na rukama bojadišu se lakom u raznim bojama. Tako namazani, nokti na rukama izgledaju kao spektar koja pošto je svaki nokat u drugoj boji počevši od crvene do ljubičaste.

Roman „TRIBUNE"

JOSIP BODULIĆ:

Tako je sudbina htela....

(Konac)

Gradska vreva na trgu i obali nije mu prijala. Čekali su na početak plesa.

Na malom poluostrvcu splitske luke sjao je u moru žarulja „Gusarov dom" spreman da ih primi u svoje dvorane i preda uz ritme džaza u vrtlog plesa.

Branimir i Gordana ušli su u dom. za jednim stalom društvance ih je već čekalo. Bilo je to nekoliko Branimirovih kolega sa svojim prijateljicama. Njihovim dolaskom raspoloženje se pojačalo. Branimir je otvarao flašu za flašom. Pilo se i bučilo. To veselje je svratilo na sebe pozornost svih prisutnih. Branimir i Gordana stalno su se gledali i u zanosu pošli za zvucima džeza koji su ih nosili čvrsto zagrljene glatkom salom. Bili su srętni, a ta sreća bila je zavidana od mnogih prusutnih, jer nisu mogli ni zamisliti šta se iza smeha i veselosti . . . krije....

Zvuci orhestra koji su polako jenjavali.... umorni plesači podavali su se veselom raspoloženju sedeći za stolom.. negde daleko noć je neprimetno skupljala svoj prostrti plaš prepuštajući zori njene prve zrake... pustom obalom na kojoj se samo čuli zvuci daleke muzike hodala su dva zagrljena bića... Branimir i Gordana išli su kamenom obalom do svetionika ljubavi... posljednji put.. pred lukobranom mala bivša ratna lada, lagano se je ljuljkala na mrtvom moru, to je bio stan Branimira. U njegovoj kabini sve je bilo spremno. Trebalo je samo napisati poslednje poruke svojima i javnosti, a tada još samo hiljadu koračaja....

Polazeći na izvršenje svoje posljednje odluke Branimir je sa sebe skinuo sve časničke oznake... svoju odluku hteo ie da izvrši samo kao čovek....

No put do kraja obale na kom se je nalazio veliki svetionik nije se mogao tako brzo proći... ljudsko srce zna da stvori od čoveka i zver, ali ima momenata kad njegova srčanost zataji. Branimir se bio spremio na poslednji čin svog života, ali je pred njegovo izvršenje stao i trznuo se. Bili su na terasi svetionika. Okruživala ih je tišina tog mora, a oba javali refleksi svetlečeg Splita.... revolver je već bio u njegovoj drhtavoj ruci, ali je odlučnost za izvršenje posljednjeg čina otkazala poslušnost. Nije to bio kukavičluk već snaga mladosti koja nije htela da ugine, snaga ljubavi koja ga je vukla za nejasno i neodređeno...

No sudbina je išla svojim tokom iz njegove drhtave i neodlučne ruke smrt je prešla u ruke koje su htele konac i preko konca slavu.

Kroz nemu noć odjeknula su dva hitca, jedan za drugim...

Gordana je pala mrtva u naručaj svoje ljubavi koja je bila samo teško ranjena — — — Branimir držeći mrtvu Gordanu na svojim smrtno ranjenim grudima pokušao je da sebi oduzme život, jer nije hteo da sam živi.... no revolver je zatajio.

*

Bio je lep sunčan dan. Posle bolnih karnevalskih dana došo je dan pokore i pokajanja. Ljudi, smrtnici, spominjali se svojih grehova... u tom pokajanju u jednoj sali bolnice, gasnuo je jedan mladi život... o 4 sata posle podne Branimir je ostavio svoje telo ocu sa posljednjom željom da ga zakopaju sa onom kojoj je dao pristanak da ga odvede s ovoga sveta.

— — — — — — — — —

Direktor: HAMILKAR VITALIJANI — Glavni i odgovorni urednik: BRUNOSLAV J. LORINI — Stampa: Tiskara E. Vitaliani i Sin, Sibenik — Platišo i tuživo u Sibeniku